

Verslag concept

Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

Datum	:	22 maart 2021
Commissievoorzitter (plv.)	:	mw. S. Doevendans
Commissiegriffier	:	mw. M. de Zwart
Telefoonnummer/e-mail	:	zwartm@noord-holland.nl

Aanwezig:		
	Commissievoorzitter	mw. S. Doevendans
	Commissiegriffier	mw. M. de Zwart
5	Leden van de commissie	FvD mw. J. Vastenhouw, dhr. R Dekker
		GL dhr. J. Dulfer, dhr. G. Zaal
		VVD dhr. G. Hartog, mw. M. van Meerten
		D66 dhr. Kanik, mw. A. Kapitein, dhr. R. Vonk, mw. L. Gonggrijp
10		PvdA dhr. J. Carton, dhr. T. Wagelaar
		PVV --
		SP mw. A. de Groot
		CDA mw. C. Kuiper, dhr. D. Heijnen
		JA21 --
15		PvdD Ines Kostic, dhr. F. Zoon
		50plus dhr. M. van Dregt
		CU dhr. M. Klein
		DENK dhr. E. Mangal, dhr. S. Koyuncu
20	College van GS	dhr. Van Dijk, mw. Pels, dhr. Stigter, mw. Zaal
	Afwezig	dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. I. Bezaan (PVV)
	Notulist	Moneypenny/H. Mutsaerts
25		

Agenda

1. Opening en mededelingen
- 30 2. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten
 - 2.a. Vooruitblik op de komende vergadering(en) a.d.h.v. strategische agenda
3. Inspreekhalfuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren

Pagina 2

- 35 4. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke
aangelegenheden en Europa
5. B-agenda Openbare Orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public
Affairs, Communicatie, Concern control, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS-zaken
5.a. Communicatie: Brief GS aan PS inzake afdoening motie 48-2020 over educatie
40 koloniaal verleden
5.b. Communicatie: Brief GS aan PS inzake vaststelling communicatieaanpak
Duurzaam doorpakken 2020-2023 en afdoening motie 98-2019
6. A-agenda Openbare Orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public
Affairs, Communicatie, Concern control, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS-zaken
45 6.a.1. A-punt MRA: Voordracht zienswijze op Verantwoording MRA 2020/regiegroep
9 april 2021
6.a.2. B-punt: Versterken MRA samenwerking
7. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke
aangelegenheden en Europa
- 50 8. B-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen
8.a. Datalekken nav GS brief over BIJ12 en toezegging in PS
9. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke
aangelegenheden en Europa
10. B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop
(EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
55 10.a. Bibliotheken: Brief GS aan PS inzake Afdoening motie 175 Bibliotheken
openhouden
10.b. Sociale Infra: Brief GS aan PS inzake Noodfonds sociale infra, informeren PS over
inzet restant
60 10.c. GS brief over informeren herstellfonds motie 42
10.d. Brief GS aan PS inzake inkoopbeleid
10.e. ABP: Brief van Fossielvrij nl inz ABP's investeringen in fossiele industrie (verzoek
van C- naar B-agenda).
11. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke
aangelegenheden en Europa
- 65 12. Sluiting
13. C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en
Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
70 13.a Economie: Brief GS aan PS inz. behoefteeraming werklocaties Noord-Holland-
Noord (C-agenda EFB 22-3-2021)
13.b Europa: Brief GS aan PS inz. Rapportage Europese samenwerking
Randstadprovincies (C-agenda alle commissies maart 2021); C-agenda Financiën,
Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen
portefeuille gedeputeerde Pels)
- 75 14.a Circulaire economie: Brief GS aan PS inz. definitieve Actieagenda Circulaire
Economie 2021-2025 (C-agenda EFB 22-3-2021)
14.b Cultuur: Brief GS aan PS inz. Uitvoeringsregeling subsidie stimulering regionale
samenwerking cultuur Noord-Holland 2021 (C-agenda EFB 22-3-2021)
14.c Inkoop: Brief GS aan PS inz. verlenging deelname Manifest Maatschappelijk
80 Verantwoord Inkopen (MVI) (C-agenda EFB 22-3-2021)
14.d Erfgoed: Beantwoording vraag hr. Hoogervorst SP inz. erfgoedregister Enkhuizen
cie EFB (C-agenda EFB 22-3-2021)

Pagina 3

14.e Financiën/co2: Brief GS inz. voortgang ontwikkeling impact analyse (C-agenda NLG en RWK 15-3-2021 en EFB en M&B 22-3-2021; zie EFB leidend).

85 14.f Sport: Brief GS aan PS inz. Uitvoeringsregeling subsidie verduurzaming sportaccommodaties Noord-Holland 2021 (C-agenda EFB 22-3-2021)

14. C-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen

15.a. IPO: IPO Meerjarenraming 2022-2024 (zie vraag aan leden PS in nieuwsbrief van 3 maart 2021; C-agenda's NLG en RWK 15-3-2021 en EFB en M&B 22-3-2021)

90 15. C-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern control, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)

95 16.a Bestuur: Bestuur: Brief burger inz. Leugens-Bedrog-Oorlogsmisdaden van en door de Nederlandse Regeringen vanaf de VOC 1602 tot Vandaag februari 2021 (C-agenda EFB 22-3-2021)

17. C-agenda algemeen

17.a. MRA: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht – editie 46 (C-agenda alle commissies maart)

100

105

110

Agenda

1. Opening en mededelingen

115 De **voorzitter** opent de digitale commissievergadering om 13.30 uur en heet alle aanwezigen welkom. Er zijn afmeldingen ontvangen van dhr. Hoogervorst (SP) en mw. Bezaan (PVV). Op dinsdagavond 22 juni wordt er vanuit Brussel een webinar over Europa aangeboden door het Huis van de Nederlandse Provincies van 19.00 tot 21.00 uur. Het fysieke werkbezoek aan Brussel staat gepand op 14 en 15 oktober. Per fractie kan een afgevaardigde deelnemen.
120 Verdere informatie over het webinar en het werkbezoek wordt nog nadere informatie toegestuurd.

2. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten

125 De **voorzitter** constateert dat de agenda ongewijzigd wordt vastgesteld, evenals de lijst van moties en toezeggingen, de strategische agenda en het verslag van 15 februari 2021.

2.a. Vooruitblik op de komende vergadering a.d.h.v. strategische agenda

130 De **voorzitter** meldt dat voorafgaande aan de commissievergadering van 22 april 2021 een technische briefing plaatsvindt over de inkomsten van de provincie. Geagendeerd voor de

vergadering zijn de afdoening motie Kinderen van Moria, afdoening motie voedselbanken, gehanteerde rekenrentes nazorgheffingsplaatsen en de ROM. Gezien de huidige nog beperkte agenda voor 22 april wordt voorgesteld om op die datum een TB bestuurskracht financiën gemeenten te plannen en een TB over de Stelling van Amsterdam. De commissie gaat hiermee
135 akkoord.

3. Inspreekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren

De **voorzitter** meldt dat zich geen sprekers hebben aangemeld.

140

4. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Dhr. **Hartog** (VVD): Elk jaar sturen de gezamenlijke provincies het “gemeenschappelijk financieel toezichtkader” naar de gemeenten waarin de kaders door de provincies worden
145 aangegeven waar de gemeenten bij het vaststellen van de begroting rekening mee dienen te houden. Als voorbeeld van een meegegeven kader. In de kaderbrief van 2021 is door de provincie aangegeven dat de gemeenten voor de jaren 2022, 2023 en 2024 een stelpost “uitkomst onderzoek jeugdzorg” mochten opnemen. Dit kader gaf gemeenten enige financiële ruimte in de meerjarenraming. Onze fractie bereiken signalen dat het gemeenten weliswaar
150 lukt de begroting “technisch” sluitend te kunnen maken, maar dat men hiermee nog niet klaar is. Zo horen we regelmatig dat de gemeenteraad heeft ingestemd met een verhoging van de tarieven OZB om zo een eerste stap naar een structureel sluitende begroting/meerjarenraming te zetten. Maar er moeten nog de nodige besluiten worden genomen om de begroting voor de komende jaren structureel sluitend te krijgen. Het gaat hierbij vaak om forse bedragen en het
155 is vanzelfsprekend van groot belang dat colleges van B&W met de raad en inwoners in gesprek willen gaan om tot weloverwogen ombuigingen komen. De toezichtkaders vanuit de provincies worden in de praktijk in mei naar de gemeenten verzonden, terwijl de discussies en de besluitvorming over de kaderbrief voor de begroting 2022 al in april plaatsvinden. Eigenlijk dus net even te laat. Daarnaast spelen er ook andere zaken die van (financieel) belang zijn
160 voor de gemeenten. Ik noem hierbij de “claim” van de gemeenten van € 1,7 miljard m.b.t. de kosten Jeugdzorg, die bij het kabinet is ingediend. Ook de voorlopige cijfers herijking Gemeentefonds geven (sommige) gemeenten wellicht de nodige financiële armslag. Indien de kaderbrief financieel toezicht 2022 richtinggevende uitspraken over deze kwesties zou opnemen, kunnen wellicht een aantal voorgenomen ombuigingsvoorstellen van gemeenten
165 worden aangepast dan wel gefaseerd worden doorgevoerd. Onze fractie heeft de volgende vragen voor de gedeputeerde: 1. Bestaat de mogelijkheid om de toezichtkaders eerder naar de gemeenten te versturen zodat deze kaders kunnen worden meegenomen bij de besluitvorming van de kaderbrief voor de begroting 2022? 2. Is het mogelijk om bij de toezichtkaders voor de komende jaren rekening te houden met compensatie voor de kosten van de Jeugdzorg en gemeenten de ruimte te bieden om te anticiperen op herijking van het Gemeentefonds? 3. Bent u bereid om PS in de toekomst te betrekken bij de totstandkoming van de kaders voor gemeenten? 4. Voor het geval uw antwoord op een van de vragen ontkennend luidt verzoeken wij u vriendelijk om uw toelichting.

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt op de eerste vraag dat momenteel wordt gewerkt aan de
175 kaderbrief financieel toezicht waarvan kaders samen met BZK en andere provincies worden opgesteld. Deze brief wordt rond Pasen aan de gemeenten toegestuurd. Rond die tijd wordt ook een rondje gehouden met de wethouders Financiën waarna met de commissie van gedachten wordt gewisseld over de uitkomsten. Vraag 2 is voorgelegd aan BZK met het

180 verzoek hierover de gemeenten snel duidelijkheid te verschaffen. Men verwacht die
duidelijkheid in mei. In antwoord op vraag 3 wordt gemeld dat het gaat over de Gemeentewet.
Zij zegt toe om de kaderbrief met de kaders aan PS toe te sturen en in een TB kunnen nadere
vragen gesteld worden.

185 5. B-agenda Openbare Orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public
Affairs, Communicatie, Concern control, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS-zaken
5.a. Communicatie: Brief GS aan PS inzake afdoening motie 48-2020 over educatie
koloniaal verleden

Mw. **Zandwijken** spreekt in namens Stichting Ketu Ketu Dialoogtafels. In de motie van 1 juli
2020 worden PS van Noord-Holland opgeroepen om "De Stichting Ketu Ketu Tafel te benaderen
190 en te vragen of zij i.s.m. de provincie, dialoogtafels wil organiseren over hoe racisme van
invloed is op het dagelijks leven van Noord-Hollanders." Dit is verwant aan de motie die op 3
juli 2020 aangenomen werd door PS van Noord-Brabant. Daarin werd geconstateerd dat
"Stichting Ketu Ketu Tafel rond 1 juli duizenden succesvolle activiteiten organiseerde, ook in
Brabant, over hoe het verleden van slavernij doorwerkt in het heden en hoe we samen racisme
195 en vooroordelen kunnen bestrijden" en werden GS verzocht om "Organisaties gespecialiseerd
in diversiteit en dialoog, zoals de Stichting Ketu Ketu Tafel, te betrekken." Dialoogtafel van de
stichting Ketu Ketu Tafel: Zoals het Kennisplatform Integratie en Samenleving in haar publicatie
"Wat werkt bij het verminderen van discriminatie?" schrijft behoort de dialoogtafel die onze
stichting Ketu Ketu Tafel organiseert, tot een van de weinige effectieve instrumenten om
200 discriminatie te bestrijden en tegelijkertijd aandacht te besteden aan het gedeelde
slavernijverleden dat een sociaal-culturele achtergrond van die discriminatie vormt. In onze
interventiebeschrijving t.b.v. de Movisie Databank Effectieve Sociale Interventies (Broekroelofs,
Keestra e.a. 2018) worden de verschillende doelen, effecten en de gehanteerde methode van
de Ketu Ketu (dialoog)Tafel wetenschappelijk onderbouwd. Inmiddels hebben wij een
205 workshopserie ontwikkeld waarmee wij momenteel verschillende lokale Ketu Ketu Collectieven
trainen om zelf zulke dialoogtafels te organiseren en waarmee wij ook andere trainers
opleiden. Kortom: de stichting Ketu Ketu Tafel is reeds bezig om haar activiteiten op te schalen
op nationaal en lokaal niveau en daartoe ook zelfstandige trainers op te leiden. Afgelopen jaar
heeft het NiNsee (Nationaal instituut Nederlands slavernijverleden en erfenis) erkend dat de
210 effectieve en complementaire bijdrage die onze stichting al jarenlang zelfstandig levert aan de
1 juli herdenking van de afschaffing van de slavernij, waarvoor NiNsee de kranslegging en het
festival organiseert. De interesse voor onze aanpak en methode is groeiende, ook in ander
verband dan de 1 juli herdenkingen. Zo zijn wij uitgenodigd om een dialoogtafel te
organiseren als kick-off van het project. Musea bekenen kleur, dat in # 3 van de besproken
215 motie genoemd wordt. Wegens het succes hiervan zijn wij uitgenodigd om ook de afsluiting
van het project vorm te geven. Inmiddels bestaat er ook in de VS interesse voor onze unieke
'inter racial reconciliation dialogue method', die wij op uitnodiging in deze Amerikaanse blog
beschreven hebben. Uitvoering van betreffend onderdeel van de motie: Zoals hierboven
uitgelegd ziet de stichting Ketu Ketu Tafel met interesse een opdracht tegemoet waarin zij
220 uitvoering zal kunnen geven aan het betreffende deel 2 van deze motie. Daartoe zal de
stichting de unieke dialoogtafels organiseren op de manier die zij daarvoor ontwikkeld heeft,
met dien verstande dat elke Ketu Ketu dialoogtafel wordt ontwikkeld in samenwerking met
lokale organisaties (musea, bibliotheken, onderwijsinstellingen, gemeentes, enz.) zodat
gedurende het gehele proces lokale netwerken geactiveerd en betrokken worden; daarbij
225 wordt gewerkt aan de oprichting van verschillende lokale Ketu Ketu Collectieven, waardoor aan
een duurzame inbedding van de Ketu Ketu Tafel gewerkt wordt; indien mogelijk worden lokale

trainers opgeleid ten behoeve van een verspreiding van de benodigde expertise om Ketikoti dialoogtafels te faciliteren. Zelfstandig maar waar mogelijk samenwerkend met NiNsee: Voor 1 juli 2021 is onze stichting reeds bezig om een Nationale Ketikoti Tafel te organiseren.

230 Daarnaast is onze stichting reeds begonnen met het geven van workshopseries in opdracht van een aantal Hogescholen en van het Amsterdam Museum, waarmee Ketikoti dialoogtafeltrainers worden opgeleid. Bovendien gaan wij in samenwerking met het Ketikoti Collectief Zeeland ervoor zorgen dat op alle middelbare scholen in Zeeland een Ketikoti Tafel rondom de 1 juli herdenking zal plaatsvinden. Onze activiteiten hebben wij de afgelopen jaren geheel

235 zelfstandig georganiseerd en grotendeels gefinancierd. Ook bij de uitvoering van uw motie zal onze samenwerking met het NiNsee af dienen te hangen van de herdenkingsactiviteiten die dit instituut lokaal zal kunnen en willen ondernemen. Afgelopen jaren bleken die lokale activiteiten van het NiNsee echter beperkt te zijn, mede vanwege de organisatorische en financiële uitdagingen waarvoor het zich gesteld zag. Juist vanwege onze zelfstandigheid en

240 flexibiliteit qua organisatie en financiering van onze stichting hebben wij tijdens de pandemie in 2020 zo'n 2000 deelnemers deel laten nemen aan een Ketikoti dialoogtafel middels zowel lokaal gedistribueerde do-it-yourself 'Ketikoti Tassen' als een live gestreamde Ketikoti Tafel vanuit het Theater aan het Spui op 1 juli. Wegens gebrek aan budget kon het NiNsee dit ook daar haar verwelkomde initiatief destijds niet ondersteunen. Ook dit jaar zullen wij als

245 flexibele en zelfstandige organisatie adequaat inspelen op de nu heersende omstandigheden, indien wij deze opdracht van u mogen ontvangen. PS worden verzocht de stichting te ondersteunen om een krachtig samenwerkingsverband op te zetten met een of meerdere professionele organisaties om mensen te trainen en Ketikoti communities op te zetten van zwarte en witte Nederlanders met voldoende expertise om de dialoog te kunnen voeren. Hoe

250 meer mensen deelnemen, hoe groter het collectieve bewustzijn zal worden en minder polarisatie.

Mw. **De Groot** (SP) verzoekt een toelichting op het Nationaal Instituut Slavernijverleden. Mw. **Zandwijken** meldt dat de Stichting NiNsee verantwoordelijk is voor de herdenking

255 afschaffing slavernij en voor wetenschappelijk onderzoek naar de gevolgen. De Stichting Ketikoti richt zich op bevordering van de dialoog over de slavernijgeschiedenis tussen zwarte en witte Nederlanders.

Dhr. **Zaal** (GL) vraagt of mw. Zandwijken al eerder contact heeft gehad met de provincie. Mw. **Zandwijken** heeft geen contact gehad met het bestuur, maar wel ambtelijk een reactie

260 gekregen. De provincie biedt een Ketikoti dialoogtafel aan, maar dat is onvoldoende voor de grote vraag en behoefte. De provincie dient juist bij te dragen aan het opleiden van mensen die dergelijke tafels kunnen organiseren en bemensen. De kleine stichting kan het grote aantal aanvragen niet aan.

Dhr. **Mangal** (DENK) vraagt aan welke partijen mw. Zandwijken denkt.

265 Mw. **Zandwijken** stelt voor een samenwerkingsverband op te zetten met de anti-discriminatie bureaus in Noord-Holland, zodat zij getraind kunnen worden om de kennis over te dragen aan hun netwerk en achterban. In Zaandam zou het antidiscriminatiebureau betrokken worden bij het oprichten van een Ketikoti community, maar vanwege tijdgebrek moest zij afzeggen.

270 De **voorzitter** meldt dat de VVD de motie als afgedaan beschouwt.

Dhr. **Zaal** (GL) is blij met de conclusie van het onderzoek en geeft complimenten voor het door GS voorgestelde samenhangende pakket van activiteiten, gericht op het verleden maar ook op het heden. Wordt de Stichting Ketikoti tafel betrokken bij de uitvoering mede om de

- samenwerking met partners te bevorderen? Het stimuleren van dialoogtafels past prima bij de provinciale rol als verbinder. De motie is afgedaan.
- 275 Mw. **Kuiper** (CDA) sluit zich hierbij aan. Goed dat het Huis van Hilde en Oneindig Noord-Holland worden betrokken. De motie is afgedaan. Wat is de stand van zaken van het overleg met de organisatoren van het Ketikoti festival en Pakhuis De Zwijger?
- Dhr. **Kanik** (D66) sluit zich aan bij GL. De motie is afgedaan.
- 280 Dhr. **Zoon** (PvdD) is blij dat het onderzoek onderdeel wordt van de permanente expositie en aan de orde wordt gesteld bij rondleidingen in het provinciehuis, want ook voor hedendaags misbruik en slavernij bij handel, bouwwerkzaamheden en prostitutie moet aandacht blijven, maar ook het misbruik van dieren moet hierbij betrokken worden. De motie is afgedaan maar het onderwerp vraagt om continu aandacht.
- 285 Mw. **De Groot** (SP) concludeert dat de betrokkenheid van de provincie bij slavernij en het koloniale verleden lange tijd onvoldoende is geopenbaard. De SP stemt in met het organiseren van exposities en het aansluiten bij bestaande initiatieven. Kan de CdK jaarlijks een overzicht verstrekken van alle initiatieven? GS stellen voor om het NiNsee Instituut te betrekken bij het organiseren van dialoogtafels en het versterken van het Ketikoti festival, maar Ketikoti ziet
- 290 deze samenwerking niet zitten. Hoe wordt dit opgelost? De bestaande provinciale vriendschapsrelatie met een Chinese provincie moet beëindigd worden.
- Dhr. **Klein** (CU) beschouwt de motie als afgedaan, aangezien een breed palet aan maatregelen is genomen. Dat neemt niet weg dat de opdracht van de motie niet is afgedaan, omdat het probleem van achterstelling hardnekkig is en in de weg staat aan het realiseren van een
- 295 inclusieve samenleving.
- Dhr. **Wagelaar** (PvdA) sluit zich aan bij eerdere bijdragen. Vooral culturele organisaties moeten betrokken en blijvend versterkt worden in het proces.
- Dhr. **Mangal** (DENK) vraagt een toelichting op het scholenprogramma, worden ook scholen buiten Haarlem betrokken en is er bij de scholen voldoende geld beschikbaar om het
- 300 provinciehuis te bezoeken? Het organiseren van dialoogtafels wordt georganiseerd door Ketikoti en GS mogen dit niet delegeren aan NiNsee. De rol van de provincie in het slavernijverleden gaat verder dan enkel Paviljoen Welgelegen, daarom zal DENK zich blijven inzetten op een vervolg van deze eerste stap van de provincie naar een gelijkwaardige dialoog voor een gezamenlijke verwerking van het slavernijverleden.
- 305 Dhr. **Van Dijk** (CdK) is blij dat de motie als afgedaan kan worden beschouwd, maar dat geldt niet voor de opdracht. Onder andere met exposities en het projecteren van verschillende kleuren op het gebouw wordt uiting gegeven aan de focus op diversiteit, dit zijn belangrijke signalen. Er zijn diverse contacten geweest met Ketikoti en mw. Zandwerken en er wordt samengewerkt met Ketikoti en niet met NiNsee. Laatstgenoemde organiseert wel het festival
- 310 en dat is onduidelijk verwoord in de brief. Ook is gesproken met Pakhuis De Zwijger en met andere organisaties. Gaandeweg het proces is gebleken dat het beter is om sec een dialoogtafel te organiseren – niet alleen met Ketikoti maar ook met andere organisaties – en dit niet te koppelen aan te organiseren provinciale bijeenkomsten en evenementen, waarbij het koloniale verleden van het provinciehuis aanleiding is voor een goede dialoog. De
- 315 provincie werkt samen met Ketikoti en andere organisaties, maar dit staat los van het verzoek om de mogelijkheid van sponsoring, dat maakt geen onderdeel uit van de motie. Er worden scholen uit de hele omtrek uitgenodigd om op bezoek te komen of provinciale ambtenaren gaan op bezoek bij scholen om het provinciespel te spelen. De motie over het beëindigen van de provinciale vriendschapsrelatie met een Chinese provincie is niet door PS
- 320 aangenomen. Hij is over dit thema in gesprek met BZK en zal hier binnenkort na discussie in het presidium op terugkomen.

De **voorzitter** leest in de chat dat de motie voor de commissie is afgedaan.

5.b. Communicatie: Brief GS aan PS inzake vaststelling communicatieaanpak
Duurzaam doorpakken 2020–2023 en afdoening motie 98–2019

325

330

335

340

345

350

355

360

365

Mw. **Vastenhouw** (FvD): Voorzitter, communicatie anno 2021. We hebben gezien wat communicatie kan doen. Nederland zit nu mede in een angstkramp omdat de communicatie over Covid gericht is op persoonlijk levensgevaar zodat de ontvanger van de boodschap zich direct of indirect bedreigd voelt. Wat wij als provincie communiceren, zorgt dus voor een reactie bij de Noord-Hollanders. Natuurlijk wil de coalitie dat er door provinciale communicatie acceptatie en draagvlak ontstaat voor de provinciale plannen bij de Noord-Hollanders, dus dat de Noord-Hollanders en masse windturbines omarmen, de auto vaker laten staan, dat boeren spontaan hun land afgeven en dat ieder bedrijf duurzaam onderneemt. Dat blijkt ook uit het mooi vormgegeven document over de communicatiestrategie die wij Staten mochten ontvangen. U wilt de Noord-Hollander laten participeren, u wilt alle groepen laten meedoen en u zegt: “Wij gaan dit en wij gaan dat”, maar wát heeft de Noord-Hollander hieraan? Wat wordt er gedaan met de inbreng van Noord-Hollanders? Wat is uw intrinsieke doel bij het aangaan van participatietrajecten? Wilt u echt luisteren of alleen zorgen wegnemen en uiteindelijk plannen gewoon doordrukken? Te vaak horen wij namelijk dat participatietrajecten niet goed zijn verlopen. FvD zou graag een volgende commissie met u van gedachten wisselen op basis van de ervaringen van de meest recente participatietrajecten, deze als geheel reflecteren. Communicatie anno 2021 dus, u heeft als voornemen Direct Duidelijk te zijn. Klinkt echt goed! U zegt dat wij Staten ook gebruik mogen maken van de afdeling communicatie om onze politieke standpunten naar voren te brengen. Hoe ziet u dat voor zich? Krijgt iedere politieke partij evenveel uren of is er een soort winkeltje waar wij jaarlijks producten uit kunnen halen zoals een opname of een interview? En hoe zorgen we ervoor dat deze communicatie naar buiten niet diffuus wordt, dat het duidelijk is voor Noord-Hollanders uit welke mond gesproken wordt? We spreken vandaag niet over de inhoud van instrumenten, toch? Want de FvD-motie die vorig jaar op de PvdA na Statenbreed werd aangenomen, gaat over communicatie van instrumenten die er nu zijn. U heeft de motie uitgevoerd en wilt deze afdoen. Ik vind dat onvoldoende. De meest recente kwestie met mogelijke windturbines op nabije afstand van woonhuizen leverde veel vragen op bij Noord-Hollanders. Zij vroegen FvD: “wat kunnen we doen?, welke middelen hebben wij?”. De instrumenten waren voor hen onbekend. FvD vraagt zich af: welk advies geeft de provincie in deze kwestie aan deze bezorgde bewoners wanneer zij zich afvragen welke democratische middelen zij kunnen toepassen? Communicatie anno 2021. Een keer communiceren is verre van voldoende. Denkt u werkelijk dat dat gaat over een afvinklijstje of vergis ik mij? Wat we moeten doen is het volgende: doorlopend communiceren over de instrumenten die er voor Noord-Hollanders zijn, ervan uitgaande dat wij steeds een nieuwe belangengroep aanspreken. Daar bovenop maken we zo gebruik van de kracht van herhaling. Zorgen over provinciaal (en indirect gemeentelijk) signaleren en bewoners actief informeren hoe zij hun stem kunnen laten horen. Dus voorbeeld RES in juni, maar ook recentelijk nog de zonneakkers bij Zwanenburg. Bij nieuwe besluiten omtrent participatie of communicatie, óók hierover communiceren richting de Noord-Hollanders. Communiceren vanuit het perspectief van de Noord-Hollanders. Wat hebben zij eraan! Kortom, kunt u antwoord geven op eerder genoemde vragen? Waarbij de meest prominenten luiden: Kan de provincie een communicatietraject inrichten die er is voor de Noord-Hollander en niet alleen haar eigen doelen ondersteunt en kan toegezegd worden dat de motie doorlopend wordt uitgevoerd met het voorgenoemde? Daarnaast en tot slot. Is er draagvlak onder uw Staten voor een

- 370 diepgaandere discussie over het doel en de invulling van participatietrajecten op basis van de meest recente ervaringen? Mw. **Kuiper** (CDA) constateert dat ook dit communicatiestuk weer aantoonst dat het onmogelijk is om alle informatie uit het publieke domein fysiek te verspreiden, reden om de digitale toegankelijkheid en vaardigheid van burgers te vergroten. Het CDA beoordeelt de motie als afgedaan.
- 375 Dhr. **Kanik** (D66) refereert aan een aantal teksten in het document over ‘zenden en ontvangen’. Hij hoopt dat niet enkel wordt ingezet op het uitvoeren van polls op social media want dit levert onvoldoende bruikbare informatie op. Er moet juist goed marketingonderzoek gedaan worden met een goede weging om de juiste input voor het provinciale beleid te verkrijgen. Wordt de afdeling Statistiek betrokken en hoe wordt geborgd dat het
- 380 inwonerspanel een goede afspiegeling is van de Noord-Hollandse bevolking? Wie bepaalt welke burgers worden betrokken? De provincie of een externe partij?
- Dhr. **Wagelaar** (PvdA) geeft de provincie complimenten voor met name het aanbod via social media, dat ziet er goed en mooi uit. Hoewel men een integrale aanpak van communicatie en participatie door GS ondersteunt, kan deze splitsing tussen beide aspecten leiden tot
- 385 onduidelijkheid over de precieze aanpak en doelen. De overheid moet vooraf duidelijk communiceren hoe wordt omgegaan met de input van burgers, maar er is in de aanpak niets te lezen over het verwachtingenmanagement.
- Dhr. **Zoon** (PvdD) vindt het goed om burgers te betrekken bij uitvoering door en het handelen van de provincie. Hij verzoekt een toelichting op de Coalition of the Willing en het hierbij
- 390 betrekken van 1.000 Noord-Hollanders.
- Dhr. **Zaal** (GL) waardeert het document en beschouwt de motie als afgedaan. Hij sluit zich aan bij D66. Helaas ontbreekt bij de beschikbare instrumenten de traditionele ouderwetse telefoon.
- Dhr. **Van Dijk** (CdK) meldt dat op de afdeling Communicatie een adviseur Inwonersparticipatie
- 395 is aangesteld, evenals een specialist Social Media met kennis over de achterliggende algoritmen die van grote invloed zijn. Het is echt niet voldoende om enkel berichten te plaatsen. Binnenkort wordt samen met BZK geparticipeerd middels de digitale democratie, met name om kennis te delen en ervaring op te doen met digitale participatieplatformen, alles ter verbetering van de participatie en communicatie want deze aspecten liggen dicht bij elkaar
- 400 en overlappen elkaar sterk. Tevens wordt deelgenomen aan de pilot Quick Scan Provinciale Democratie, waarvoor twee Statenleden van de begeleidingscommissie worden uitgenodigd om deel te nemen. Deze Quick Scan maakt tevens onderdeel uit van de portefeuille Bestuurlijke vernieuwing van mw. Zaal, dus beide portefeuilles zijn betrokken. Via de Newsroom wordt informatie vergaard over meningen en denkbeelden van burgers, zodat
- 405 trends en actualiteiten in de samenleving zichtbaar worden. De informatie wordt aangeboden op taalniveau B1, meer dan 500 provincie medewerkers hebben de taaltraining gevolgd. Er wordt niet alleen uitgegaan van polls, maar er worden deskundige en representatieve bureaus ingezet om een goede afspiegeling van de provinciale samenleving te borgen. Met the Coalition of the Willing wordt ingezet op een doorlopende uitwisseling van informatie tussen
- 410 burgers en provincie, niet alleen over specifieke plannen, maar ook over toekomstige doelen en ontwikkelingen. Verwachtingenmanagement is essentieel om te voorkomen dat er irreële beelden ontstaan. De telefoon is een belangrijk instrument, mede met het oog op het gebruik van social media.
- Tweede termijn*
- 415 Mw. **Vastenhouw** (FvD) kan de motie niet als afgedaan beschouwen. Zij verzoekt de CdK toe te zeggen de democratische instrumenten te pluggen op de communicatiekanalen en gevoelige onderwerpen te combineren en de burger te vragen wat hij heeft ervaren. Zij stelt GS voor om

420 gezamenlijk met de commissie in gesprek te gaan over een dergelijke strategie. Op welke wijze kunnen PS-leden gebruik maken van de communicatieafdeling? Welk advies geeft de provincie aan inwoners die bij de provincie informatie opvragen over bijvoorbeeld de windmolens in IJburg? PS-leden hebben hier geen invloed op. Wat wordt deze bewoners geadviseerd?

425 Dhr. **Zaal** (GL) bedoelde met de toepassing van de telefoon niet de digitale aspecten, maar hoe met bewoners wordt omgegaan die telefonisch contact opnemen met de provincie. Hoe wordt de grens tussen politieke taken en verantwoordelijkheden bewaakt, zodat politiek neutraal informatie wordt aangeboden in politiek gevoelige dossiers?

430 Dhr. **Van Dijk** (CdK) antwoordt dat waar mogelijk, instrumenten doorlopend op de website worden geplugd, maar communicatie is vaak een momentopname want de ontwikkelingen gaan heel snel, vandaag is FB populair en morgen TikTok. Burgers met vragen over processen waar gemeenten verantwoordelijk zijn, worden doorverwezen naar de betreffende gemeenten. Met de werkgroep Participatie wordt gesproken over het onderscheid tussen luisteren, praten en beslissen en over aspecten waar beter over gecommuniceerd moet en kan worden. De lessen moeten in alle processen toepasbaar zijn. Bellen is nog steeds een belangrijk instrument om te communiceren. Communicatie is wederzijds en tweezijdig en moet ertoe
435 leiden dat de burger begrip krijgt voor en kennis van provinciale taken.

De **voorzitter** constateert in de chat dat de meerderheid van de commissie de motie als afgedaan beschouwd; de VVD had vooraf al aangegeven hiermee akkoord te gaan. Is de commissie akkoord met een discussie op een andere plaats dan in de werkgroep? Zij constateert dat de commissie een voorkeur heeft om de door mw. Vastenhouw voorgestelde
440 discussie in de werkgroep Burgerparticipatie te houden.

6. A-agenda Openbare Orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern control, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS-zaken

445 6.a.1. A-punt MRA: Voordracht zienswijze op Verantwoording MRA 2020/regiegroep 9 april 2021

6.a.2. B-punt: Versterken MRA samenwerking

Dhr. **Van Dijk** (CdK) refereert aan de brief van de transitiecommissie waarin 5 mei wordt aangegeven als einddatum om alle reacties in te leveren, maar ook in de vergadering van 22 april kan nog over de zienswijze gesproken worden. De reacties van vandaag worden
450 doorgeleid naar de regiegroep MRA-vergadering van 9 april a.s.

Mw. **Kapitein** (D66) zal nooit voor een voordracht stemmen waarin wordt ingestemd met het overdragen van bevoegdheden aan een ander orgaan waarbinnen de democratische legitimiteit niet goed verankerd is en dat lijkt het geval te zijn bij de nieuwe werkwijze MRA. De MRA is tot nu toe succesvol gebleken en de voorgestelde doorontwikkeling wordt
455 ondersteund, maar de ingreep van de structuurwijziging is niet duidelijk en D66 heeft nooit signalen ontvangen dat de provincie niet effectief en slagvaardig zou zijn. Het is niet nodig dat Amsterdam nadrukkelijker de leiding gaat nemen, mits sprake is van een sterk en actief bestuur met betrokkenheid van gemeenten en provincie. Hoe zullen de activiteiten voor PS en GS veranderen als deze worden opgepakt door de MRA? Worden naast de agenda en begroting de inhoudelijke keuzes met PS besproken? Waar wordt het beleid versterkt? Worden de besluiten teruggekoppeld? Voorgesteld wordt om smart doelstellingen en slimme prestatie-indicatoren toe te passen. Hoe zien GS de rol van niet gekozen vertegenwoordigers in het bestuur? Hoe kunnen zij politiek worden aangesproken? De MRA moet actief op zoek gaan naar samenwerking met alle delen van de provincie, dus ook met het noorden. Kunnen GS
460 toezeggen alsnog het advies van de – toenmalige – Stadsregio Amsterdam te betrekken? Er

moet nog veel werk verzet worden, maar het is goed om meer tijd uit te trekken voor dit onderwerp dan nu gepland staat, want samen kan men meer bereiken dan alleen en dat kost tijd en inspanning van iedereen. Hopelijk gaan alle PS-leden zich intensiever met dit proces bezighouden. De voordracht wordt ondersteund.

470 Mw. **Kuiper** (CDA) heeft geen behoefte aan formalisering en overdracht van bevoegdheden aangezien hierdoor een nieuwe bestuurslaag zou ontstaan. Naar de mening van de evaluatiecommissie zou de Vervoersregio op de schaal van de MRA moeten worden gebracht. Graag een reactie. Hoe zien GS de doorontwikkeling van het ambtelijk MRA-bureau naar een meer inhoudelijke taakstelling? Worden de wensen en bedenkingen van GS op het
475 ontwerpbesluit kenbaar gemaakt voordat PS besluiten? Wat zien GS als meest noodzakelijke wijziging om de MRA te versterken?

Dhr. **Dulfer** (GL) vindt het prima dat de provincie kiest voor een voorzichtige versterking, want regionale samenwerking en een gevoeld eigenaarschap bij de raden en bevolking is cruciaal om daadkrachtig te kunnen zijn. De provincie heeft een specifieke rol bij het bewaken van de
480 verbinding van de MRA met de rest van de provincie, evenals bij de relatie met gemeenten en de provincies Zuid-Holland en Utrecht, want bijvoorbeeld Abcoude ligt middenin de MRA maar maakt hier officieel geen onderdeel vanuit. Hiervoor dient een bepaalde vorm gevonden te worden. De drie gestelde doelen zijn erg economisch benaderd. Duurzaam is enkel gerelateerd aan mobiliteit. Komen de energietransitie, klimaatadaptatie en eerlijke
485 welvaartsverdeling voldoende tot uiting? De raadtafel MRA zou versterkt moeten worden, maar hoe gebeurt dat? Deze tafel heeft geen democratisch mandaat en daarom mag deze geen formele status krijgen. Wel kan deze functioneren als intermediair tussen raden en organisatie, mits deze daarvoor gefaciliteerd wordt. Er worden drie aandachtspunten meegegeven: draagvlak in de raden, regio en bevolking, evenwicht in doelstellingen en
490 verbinding met de rest van Noord-Holland maar zeker ook met Utrecht en Zuid-Holland.

Ines Kostić (PvdD) ziet onvoldoende een groene toekomst terug in de opzet van de MRA. Vier hoofdpunten zijn van belang: een duidelijke visie en doelen om in samenhang toe te werken naar een serieuze aanpak van klimaat en biodiversiteit, welzijn mens en dier en de leefomgeving voorop. De door PS voorgestelde integrale aanpak moet duidelijker terugkomen.
495 Het is belangrijk om toe te werken naar enkel activiteiten die zoveel mogelijk klimaatneutraal, klimaatpositief en natuurinclusief zijn met oog voor de leefomgeving, ook elders waar de activiteiten impact hebben. Dat bespaart kosten op lange termijn. Er ligt te veel focus op economische groei en de zogenaamde concurrentiepositie. Ten tweede, de MRA moet zich meer gaan richten op en experimenteren met de Donuteconomie, MRA is een mooi niveau om
500 hiermee te experimenteren. De MRA website spreekt nog over het aandeel in BBP maar dat is echt achterhaald. De barometer Brede Welvaart en Welzijn moet worden aangescherpt of er moet worden gewerkt met de Monitor Brede Welvaart CBS, waarbij ook ecologie wordt meegenomen. Ten derde, er wordt niet gesproken over hoe de regio de kans op het voorkomen van een pandemie zoals corona, kan verkleinen en dat is zeker mogelijk. Dit
505 onderwerp dient op de agenda van de MRA te komen. Ten vierde, de democratische legitimiteit moet vergroot worden door volksvertegenwoordigers actief te betrekken en aan de voorkant te laten meebeslissen, want het is onwenselijk dat de MRA nog steeds een relatief onbekend orgaan is. Er moet geëxperimenteerd worden met bottom-up input van bijvoorbeeld burgerraden.

510 Mw. **De Groot** (SP) constateert in het kader van democratische legitimiteit dat de MRA op dit moment voor bestuurders is opgericht en niet voor volksvertegenwoordigers. De consultatie van raden en Staten is nu gestart en de voorstellen van de regiegroep worden voorgelegd aan PS. Welke rol voor raden en Staten is weggelegd in de afspraken? Bij wie ligt de uiteindelijke

515 besluitvorming? De doelstellingen zijn te economisch benaderd, want er moet ook aandacht
zijn voor mens, natuur en milieu. Ook dient er een strategie voor datacenters te komen, zeker
met het oog op de verdozing en het niet gebruiken van de restwarmte en het overmatige
drinkwatergebruik. Waarom moeten er na corona weer meer toeristen naar Amsterdam
komen? De MRA wordt al overspoeld door toeristen. Er wordt nog steeds ingezet op
520 automobilititeit ondanks de stikstofuitspraak van de Raad van State die de aanleg van wegen
ernstig zal gaan belemmeren.

Dhr. **Wagelaar** (PvdA) is voorstander van de MRA maar heeft twee kanttekeningen. Er moet
buiten de MRA expliciet aandacht zijn voor andere delen in de provincie. In het voorstel voor
versterking worden de regio's echter niet specifiek benoemd. De CdK wordt opgeroepen deze
andere provinciale delen met name te noemen en aandacht voor en met omliggende regio's
525 op het gebied van bijvoorbeeld duurzame mobiliteit, vast te leggen en te formaliseren. De
MRA mag geen extra bestuurslaag worden, dus de precieze mandatering aan het bestuur
moet nauwkeurig zijn uitgewerkt en bekrachtigd door raden en Staten inclusief een soort
noodremprocedure waarop raden en Staten een beroep kunnen doen om besluiten terug te
nemen. GS worden verzocht in te zetten op een duidelijke vastlegging van de positie van
530 raden en Staten in het kader van de mandatering aan het bestuur.

Mw. **Van Meerten** (VVD) is tegenstander van een extra bestuurslaag of overheveling van
bevoegdheden en gelukkig zijn GS het hiermee eens. De VVD zal altijd kritisch kijken naar de
democratische legitimering binnen de MRA als bestuurlijk samenwerkingsverband. De
samenwerking moet zo concreet en praktisch mogelijk zijn. GS staan open voor de wensen
535 van de regio Zuid-Kennemerland en Gooi en Vechtstreek om direct betrokken te zijn bij het
mobiliteitsbeleid. Wat betekent dit voor NHN en hoe kan de provincie een evenwichtige
verdeling van belangen over de gehele provincie waarborgen? Wat zijn de financiële
consequenties? Gaan Gooi en Vechtstreek en Zuid-Kennemerland financieel bijdragen en hoe
verhoudt dit zich tot NHN? Er is gekozen voor ontwikkeling van de regio tot een Metropool
540 van grote klasse, maar men moet zich goed blijven verhouden tot andere regio's, zoals de
Randstad, Utrecht en Amersfoort, want de verhoudingen tussen stad en land staan al onder
druk en dit soort doelen kan leiden tot verdere verdeeldheid. Is bij de doelen ook gekeken
naar regio's zoals Haaglanden en Rotterdam? Zijn zij slagvaardiger en wat kan men daarvan
leren? Hoe kijken GS naar 'slagvaardig en draagvlak' als reden voor versterking van de MRA?

545 In de evaluatie en het Verwaaijen-advies ontbreekt een goede onderbouwing en vaak is
sprake van drogredeneringen. GS dienen hier scherp op te blijven, want de provincie moet
hierin haar rol pakken omdat het antwoord hierop wellicht niet alleen in de MRA ligt maar ook
elders. Vereenvoudiging van het overleg en minder bestuurlijke drukte zijn goed, maar hoe
kan meer daadkracht en slagvaardigheid gecombineerd worden met een afslanking van het
550 bureau? Waarom moet Amsterdam de leiding nemen? Dit zou de rol van de provincie kunnen
ondermijnen. De ALV lijkt een extra bestuurslaag te zijn want de ALV toetst of het bestuur
handelt binnen de kaders van de begroting en MRA-agenda, maar dat is echt een taak van PS
en gemeenteraden als controlerende bestuursorganen. Hoe kijken GS hiernaar?

Dhr. **Klein** (CU) vindt het voorstel een stap in de goede richting met een goede afbakening van
555 de te bereiken samenwerkingsdoelen en taken en de keuze voor een balans en niet voor
maximale economische competitie met andere Europese regio's. De rollen zijn helder
beschreven, de raden en Staten nemen de besluiten. Zijn de doelen verenigbaar, zoals het zijn
van de meest inventieve regio met een goed opgeleide beroepsbevolking en het bewaren van
een sociaal evenwicht? De deelregio's worden versterkt, maar in het bestuur zijn zij straks
560 indirect en zwaar ondervertegenwoordigd. Hoe wordt de inbreng van de deelregio's versterkt?
De raadstafel krijgt een ambassadeursrol, maar wat zijn de gevolgen als de raden en Staten

afwijkende en verschillende besluiten nemen? De doelen moeten beter geformuleerd en afgebakend worden, want doelen zoals 'duurzaam verbonden regio', 'systeemsprong haven' en 'systeemsprong luchtvaart' zijn erg vaag en onduidelijk. Een aantal suggesties zal
565 schriftelijk ingediend worden.

Dhr. **Koyuncu** (DENK) is blij met de overzichtelijke structuur en duidelijke opdracht aan de MRA om betekenisvol te worden voor de burgers en Europa. De gemeenteraden en Staten moeten actief worden geïnformeerd door middel van bijvoorbeeld een informatiepakket voor nieuwe raads- en Statenleden. Wat zijn cruciale besluiten die door raden en Staten genomen
570 worden? Blijven niet cruciale besluiten buiten deze besluitvorming?

Dhr. **Van Dijk** (CdK) meldt dat de evaluatie MRA de aanleiding voor dit voorstel vormt waarin visie en doel van de MRA duidelijker in beeld komen. In de MRA is de provincie een andere grootheid dan een gemeente, maar de provincie kan deze samenwerking benutten om haar beleid naar een hoger niveau te brengen. Amsterdam is de leider en dat betekent dat zij
575 anderen, de deelregio's, juist meer aan bod laat komen. De verantwoordelijkheden worden gelegd daar waar zij horen, dus er worden geen bevoegdheden overgedragen van de provincie naar de MRA, daar verandert niets in. De producten van de MRA moeten herkenbaar zijn voor alle deelnemers, hierop is juist het leiderschap van Amsterdam als grootste gemeente gericht. De deelregio's moeten in de samenwerking een goede focus in de MRA-agenda verkrijgen. De
580 MRA mag geen tweede bestuurslaag worden, het is een vrijwillig maar niet vrijblijvend samenwerkingsverband. De rol van de ALV kan gezien worden als een soort raad van toezicht op het bestuur en de platforms. Het bestuur staat voor continuïteit van de MRA en staat aan de lat voor de facilitering. De besluiten en politieke verantwoordelijkheid liggen juist bij de platforms en de inhoud komt terug in de MRA-agenda waarover PS altijd met de
585 portefeuillehouders kunnen overleggen, daar gaat dit voorstel niet over. Het bestuur stuurt de platforms aan om de gezamenlijke doelen te realiseren, maar veel van de huidige activiteiten worden ook in de toekomst gewoon voortgezet. De raadtafel komt met initiatieven om meer bijeenkomsten te organiseren voor een grotere betrokkenheid van raden en Staten maar deze tafel neemt niet hun plaats in. Het budgetrecht wordt niet gewijzigd. De bestuurders in de
590 ALV zijn verantwoordelijk voor de verbinding met de raden en Staten. De inhoudelijke doelstellingen zijn niet limitatief opgesomd, daarom is er ruimte voor de platforms om hier nader vorm aan te geven en ook klimaat en biodiversiteit te betrekken. Overigens moet men oppassen om te veel doelstellingen te formuleren, want dat zal de realisatie vertragen. Het provinciale beleid zal juist een boost krijgen, dat vormt het uitgangspunt voor de MRA. Een
595 beleid op verstedelijkingsstrategie, mobiliteit en natuur zal de diverse gemeenten zeker helpen omdat dit beleid dan voor alle gemeenten geldt. De verbinding is ook gericht op andere delen van Noord-Holland en de provincies Zuid-Holland en Utrecht. Energietransitie en klimaat leiden wellicht tot een vierde platform, maar daar is nog niet definitief over besloten. Alle onderwerpen die de PvdD heeft genoemd, zijn belangrijk ook op provinciaal
600 niveau, maar deze komen niet een-op-een terug in de doelstellingen van de MRA want de focus ligt op korte lijnen. Zaken zoals datacenters en mobiliteit komen terug in de platforms. Een grotere slagvaardigheid en efficiency kan beter bereikt worden met een beperkt aantal professionals, daarvoor is geen grote administratieve organisatie nodig. Regio's zoals Haaglanden en Rotterdam en Eindhoven waarvan de provincies niet meedoen aan de MRA of
605 delen van Noord-Holland buiten de MRA, worden door de provincie bediend. De leden van de Vervoersregio zullen niet deelnemen aan de MRA, de overige regio's haken aan bij het platform Mobiliteit bij relevante mobiliteitsvragen voor de MRA. De MRA moet niet een optelsom zijn van 32 gemeenten, het gaat erom dat de deelregio's de samenwerking zoeken en gezamenlijk hun voorstellen inbrengen om de gehele MRA te versterken. Het voorstel van

610 DENK om informatiepakketten aan te bieden aan nieuwe raads- en Statenleden, is een goede suggestie. Overige vragen/opmerkingen van de commissieleden worden schriftelijk beantwoord ter bespreking op 22 april a.s.

Tweede termijn

Dhr. **Dulfer** (GL) constateert nogmaals dat doelstellingen kaderstellend zijn, maar deze
615 doelstellingen zijn op dit moment niet evenwichtig en komen onvoldoende terug in de kaders. Een platform kan alleen ingesteld worden als het binnen de doelstellingen valt, daarom moeten deze evenwichtiger worden geformuleerd.

Mw. **Van Meerten** (VVD) is blij met de toegezegde schriftelijke beantwoording van gestelde vragen. Er is geen behoefte aan een zienswijze. Hoe kijkt de CdK naar de onderbouwing van
620 de evaluatie en hoe gaat men om met de tegenstelling tussen slagvaardig en draagvlak? Dit kan een discussieonderwerp voor de volgende vergadering zijn.

Dhr. **Van Dijk** (CdK) meldt dat op 22 april wederom in deze commissie gediscussieerd kan worden over de inhoudelijke transitie en dan kunnen suggesties worden meegegeven voor de regiegroep. Op 28 juni besluiten PS over het voorstel op basis van het definitieve document
625 van de MRA. GS gaan schriftelijk reageren op de nog niet beantwoorde vragen en suggesties (o.a. van de CU) die vandaag in de commissie gesteld zijn. Hierover kan op 22 april a.s. verder gesproken worden. Via een gewogen peiling kan op 22 april alsnog besloten worden om een reactie te geven aan de regiegroep. Op 9 april a.s. wordt gesproken over de financiële en inhoudelijke verantwoording over het voorgaande jaar. Hierover zijn geen opmerkingen
630 gemaakt. financiën.

"Er ontstaat enige discussie over of er- naast een zienswijze over de inhoudelijke en financiële verantwoording- nu ook een zienswijze kan worden ingediend over de overige stukken van de regiegroep zoals de voordracht aangeeft.

De voorzitter antwoordt dat het nu om de financieel inhoudelijke verantwoording gaat conform het convenant MRA.
635

Ines Kostic (PvdD) antwoordt dat dan de Statenvoordracht moet worden aangepast, omdat de MRA-agenda niet alleen over een verantwoording gaat, maar ook over een vooruitblik: het voorstel over de versterkte samenwerking MRA.

Dhr Van Dijk antwoordt dat dat de voordracht niet fout, maar het nu nog niet nodig is om een
640 zienswijze over de versterkte samenwerking MRA in te dienen omdat het nu gaat om een eerste gedachtewisseling en het stuk opnieuw ter bespreking in de commissie EFB wordt geagendeerd op 22 april. Dan kunnen via een gewogen peiling opmerkingen worden meegegeven voor de regiegroep van mei.

Ines Kostic stelt dat de Voordracht juist fout is omdat de stukken waarnaar het verwijst wel
645 gaan over de toekomst en samenwerking en daar horen we in deze PS nog niets over te beslissen."

7. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

650 **Mw. Vastenhouw** (FvD) wordt verzocht haar vragen te mailen zodat de CdK deze schriftelijk kan beantwoorden.

8. B-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen

8.a. Datalekken n.a.v. GS brief over BIJ12 en toezegging in PS

655 Dhr. **Carton** (PvdA) is blij dat de ICT-problemen en datalekken bijna zijn opgelost, niettemin blijven er zorgen bestaan. De kwetsbaarheden kwamen een jaar geleden aan het licht in een rapport van Atos, maar een jaar later bestaan deze kwetsbaarheden nog steeds. De

structurele beheerprocessen bij BIJ12 zijn duidelijk niet op orde, onder andere vanwege veroudering van software en hardware, onvoldoende aandacht voor beheer en onduidelijkheid over verantwoordelijkheden en ontoereikend onderhoud en beveiliging. Deze problemen kunnen alleen ontstaan wanneer beheerprocessen structureel niet op orde zijn terwijl dat een van de kerntaken van BIJ12 is, het goed beheren van applicaties. Er vindt nu aanvullend onderzoek plaats. Zijn er voldoende middelen beschikbaar om deze problemen in de toekomst te voorkomen? Wat was de rol van Atos als leverancier? Welke leerpunten uit dit onderzoek betreffen GS bij andere processen en systemen? In 2023 zal BIJ12 voldoen aan de NEN- en ISO-norm, maar volgens de NEN-website is de betreffende norm ingetrokken. Hoe wordt de toekomstbestendigheid gegarandeerd? In totaal heeft BIJ12 hiervoor nu 1,4 miljoen euro nodig, 120.000 euro per provincie. Waarom is een dergelijke extra investering nodig en waren de middelen in de afgelopen jaren misschien onvoldoende om de systemen op orde te houden? Zijn de kosten voor het opbouwen van applicaties in het bedrag van 1,4 miljoen euro voorzien of is hiervoor een extra investering nodig?

Mw. **Kapitein** (D66) sluit zich volledig aan bij de PvdA. D66 was erg ongerust geworden door de conclusies van het onderzoek en de plotselinge datalekken bij BIJ12. GS geven aan dat de zaken nu op orde zijn en BIJ12 voert de acties voortvarend uit.

Dhr. **Hartog** (VVD) sluit zich aan bij de PvdA. Waarom moeten nu zulke grote bedragen geïnvesteerd worden om deze gaten achteraf te dichten? Waren er de afgelopen jaren onvoldoende middelen beschikbaar voor onderhoud en het updaten van de systemen? Wie is hiervoor verantwoordelijk?

Mw. **Kuiper** (CDA) vraagt hoeveel kosten samenhangen met de vervanging.

Dhr. **Zoon** (PvdD) heeft veel vertrouwen in de eigen organisatie en in andere provincies, maar de afhandeling van provinciale taken via uitvoeringsorganisaties brengt een risico mee ten aanzien van maximale beveiliging van verwerking van financiële en persoonsgegevens, zoals door BIJ12. Zaken die niet uit hand gegeven kunnen worden, kunnen wellicht ondergebracht worden bij één provincie of een externe organisatie. In 2019 waren er al signalen ontvangen over onregelmatigheden, waarom duurde het een jaar voordat er actie is genomen en systemen zijn dichtgezet? Een Security Officer heeft de problemen beter boven water gekregen dan in het adviesrapport van Atos het geval is. Kan BIJ12 nog steeds vertrouwd worden bij het verwerken van gevoelige informatie? Welke lessen worden meegenomen naar andere uitvoeringsorganisaties?

Dhr. **Mangal** (DENK) vraagt welke gevaren de provincie en gemeenten lopen door de recent aangetroffen Iraanse spionagesoftware bij een datacenter in Haarlem, indien hier informatie was opgeslagen. Hoe veilig zijn de datacenters waar de gegevens van provincie en gemeenten zijn opgeslagen? Wat heeft de penetratietest opgeleverd? Pas geleden heeft een aantal instanties, de Cyber Security Raad, AIVD en MIVD gewaarschuwd voor onder meer Chinese hackers. Hoe wordt hiermee omgegaan? Ook bij Waternet lagen de gegevens van 1,4 miljoen gebruikers op straat omdat de veiligheid niet gegarandeerd was. Wanneer worden de schriftelijke vragen van DENK door GS beantwoord?

Gedeputeerde **Stigter** meldt dat de organisatie veel gebruik maakt van data ICT en dat moet op veilige wijze gebeuren. Ook GS zijn erg geschrokken van de situatie bij BIJ12, maar op dat moment is kordaat opgetreden en zijn de computersystemen afgesloten. Een groot aantal van de applicaties zijn intussen weer beschikbaar. Overigens is geen sprake geweest van een privacy-schending of het daadwerkelijk lekken van informatie. Daarom is de pro forma melding bij de Autoriteit Persoonsgegevens weer ingetrokken. Op korte termijn zijn de juiste maatregelen genomen en er is een ontwikkelpad opgesteld voor de langere termijn. De provincie hanteert strikte en strenge veiligheidsnormen en die worden nu ook doorgeleid naar

BIJ12. De benodigde middelen voor de korte termijn, voor aanpassing applicaties en kwaliteitsmanagement zijn ingeschat op 1,4 miljoen euro, welk bedrag de gezamenlijke provincies moeten opbrengen. Er zijn door deze casus niet zozeer leerpunten opgekomen voor de provincie, maar zeker voor de gelieerde instellingen. Daar zal hij op een ander moment op terugkomen. De juiste NEN-normering zal worden nagegaan, maar GS baseren zich op ISO 27001, ook voor BIJ12. Er is niet één verantwoordelijke partij, maar structureel was sprake van onvoldoende betrokkenheid bij BIJ12 van het IPO bestuur, want er is geen portefeuillehouder of bestuurlijke adviescommissie actief. Binnen het IPO bestuur zal de verantwoordelijkheid voor BIJ12 structureel verankerd worden. Daarnaast ontbraken goed opdrachtnemer en opdrachtgeverschap. BIJ12 had kritischer moeten beoordelen of aan de opdracht voldaan kon worden met de beschikbare middelen en met allerlei strenge veiligheidseisen. Vanuit verschillende kanalen werden opdrachten gegeven aan BIJ12 maar niet structureel. Dat heeft geleid tot onvoldoende afspraken op basisniveau over het beheer van systemen en applicaties, hoewel BIJ12 zeker in staat is tot een goede uitvoering. IPO zal zich nu hiervoor gaan inzetten gezien de grote voordelen die samengaan met het bij één orgaan onderbrengen van deze activiteiten, maar dat vraagt wel om meer financiële bijdragen van de provincies. De Security Officers van de diverse provincies zullen BIJ12 gaan ondersteunen. GS zijn niet op de hoogte bij welk datacentrum in Haarlem de spionagesoftware is aangetroffen, maar vooralsnog lijkt het erop dat de provincie hier geen gegevens had gestald. Atos is de ICT leverancier van BIJ12 en al in 2019 maakten zij zich zorgen over BIJ12 en dat hebben zij ook kenbaar gemaakt.

Tweede termijn

Mw. **Kuiper** (CDA) vraagt of sinds januari het bedrag van € 1,4 miljoen verhoogd is.

Dhr. **Carton** (PvdA) is blij met de reactie van GS op de gedeelde zorgen. Hoe zorgt het IPO bestuur dat de fouten hersteld worden en dat hier niet weer een jaar overheen gaat? Valt het opbouwen van de applicaties binnen het bedrag van € 1,4 miljoen?

Dhr. **Mangal** (DENK) herhaalt zijn verzoek aan GS om snel antwoord te geven op de schriftelijke vragen. Wat is de urgentie van de waarschuwing van AIVD c.s. voor hackers van buitenaf? Welke testen zijn uitgevoerd en kunnen die gedeeld worden met PS?

Dhr. **Hartog** (VVD) onderschrijft de ingezette koers om door te gaan met BIJ12 maar verzoekt PS op de hoogte te houden van het vervolg.

Dhr. **Zoon** (PvdD) vraagt wanneer een rapportage volgt over de stand van zaken bij andere gelieerde organisaties.

Gedeputeerde **Stigter** meldt dat € 1,4 miljoen voor nu toereikend is, ook voor het opnieuw opbouwen van applicaties en een aantal fundamentele aanpassingen. Mocht blijken dat een aantal applicaties niet toereikend is, dan zou dit bedrag kunnen oplopen. Het IPO-bestuur heeft een verbetertraject vastgesteld en er worden verantwoordelijke bestuursleden aangewezen, waaronder gedeputeerde Stigter met het oog op de regeringskant van het bestuur. Daarom zal hij zich meer dan gemiddeld gaan inzetten voor BIJ12. De antwoorden op de schriftelijke vragen van DENK worden nagegaan. Als AIVD of andere organisaties signalen geven over de veiligheid rondom cyber security dan wordt hier heel serieus mee omgegaan. Overigens is de ervaring dat datacenters zich houden aan de strengste veiligheidseisen. Daarvoor hebben zij de provincie niet nodig. Eerst zal een inventarisatie van de gelieerde organisaties waar dezelfde applicatieverantwoordelijkheid geldt, uitgevoerd worden. Voor het zomerreces wordt een datastrategie voorgelegd, waarvan Security onderdeel uitmaakt. Op dat moment zullen PS nader geïnformeerd worden over de overige gelieerde organisaties.

9. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

755 De **voorzitter** constateert dat er geen rondvragen zijn.

10. B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)

760 10.a. Bibliotheken: Brief GS aan PS inzake Afdoening motie 175 Bibliotheken openhouden

Ines **Kostiç** (PvdD) vraagt of bekend is of ProBiblio extra middelen nodig heeft.

Mw. **De Groot** (SP) vraagt of de inspanningen van GS/PS/Rijk hebben geleid tot het al dan niet beperkt of digitaal openhouden van bibliotheken. Kunnen GS een globaal beeld scheppen van deze situatie?

765 Gedeputeerde **Pels** meldt dat ProBiblio e.e.a. binnen het huidige budget heeft gerealiseerd en geen extra middelen nodig heeft.

Zij vraagt de SP welk doel gediend is met deze vraag omdat een dergelijke inventarisatie heel arbeidsintensief is.

770 Mw. de Groot geeft aan dat dat niet nodig is en laat de vraag verder zitten.

De **voorzitter** constateert dat de commissie van mening is dat de motie is afgedaan.

775 10.b. Sociale Infra: Brief GS aan PS inzake Noodfonds sociale infra, informeren PS over inzet restant

Mw. **Van Meerten** (VVD) meldt dat een pagina ontbreekt in de stukken op iBabs. Een aantal raadsleden is bezorgd over de bestemming van de subsidie omdat deze gelden niet geormerkt zijn. Graag een toelichting. Is er al meer bekend over de verrekening van de subsidie met de NOW? Zijn er meer uitzonderingen voor culturele instellingen gemaakt?

780 Mw. **Kuiper** (CDA) vraagt welke uitdagingen er nog bestaan voor de culturele instellingen. Doet de provincie genoeg of vallen er op korte termijn instellingen om?

Dhr. **Wagelaar** (PvdA) constateert dat voor de MRA een bedrag van € 10 miljoen was gereserveerd en daarvan is nu nog € 4 miljoen over. Voor NHN was € 5,2 miljoen beschikbaar waarvan nog maar € 0,4 miljoen resteert. Daarom de vraag of de verdeling van de fondsen naar rato van het aantal inwoners wel verstandig was. Is het wellicht bij de inzet van andere fondsen beter om te kijken naar de noodzaak?

785 Ines **Kostiç** (PvdD) vraagt of aan festivals duurzaamheidsrandvoorwaarden worden gesteld. Gedeputeerde **Pels** meldt dat de ontbrekende pagina 3 onder pagina 4 is geplaatst wellicht vanwege een scanfout. Zij bevestigt dat het Rijk de gelden richting gemeenten niet heeft geormerkt. In december is hier tijdens het bestuurlijk overleg aandacht voor gevraagd en zijn gemeenten nadrukkelijk verzocht het geld hiervoor vrij te houden, daarnaast wordt de eis gesteld om te cofinancieren want hiermee worden de middelen gebonden. Het is hinderlijk dat de NOW-gelden tussen diverse overheden verschoven worden, maar het Rijk is vooralsnog niet ontvankelijk voor de negatieve effecten van steun- en specifieke maatregelen en het toestaan van uitzonderingen. De komende maanden redden de instellingen zich nog wel met de algemene maatregelen, maar in de tussenfase met een gedeeltelijke opening is het nog niet mogelijk om voldoende inkomsten te genereren. Doordat de Rijksmaatregelen verlengd zijn, wordt een kleiner beroep op het noodfonds gedaan, daarom zijn er nog voldoende middelen in het fonds beschikbaar om de verschuiving van 2020 naar 2021 te kunnen bekostigen. Op basis van de huidige cijfers zal er minder verschil bestaan tussen NHN en

790
795
800

MRA, vanwege de verwachting van onderbesteding in NHN. Er worden geen randvoorwaarden voor duurzaamheid gesteld aan het verlenen van de noodsteun, deze wordt onvoorwaardelijk toegekend.

805 10.c. GS brief over informeren Herstelfonds motie 42

Mw. **Kapitein** (D66) kijkt uit naar de resultaten van de pilot met het energieloket en de plannen voor de uitwerking. Dat geldt ook voor het nieuw te ontwikkelen onzorgingsconcept voor de inwoners. Twee aanvragen van woningbouwcorporaties is een mager resultaat. Goed dat er wordt samengewerkt bij 5 pilots op de bedrijventerreinen. De provincie draagt bij aan
810 het versterken van de cultuursector in Amsterdam en dat is goed want dat gaat ook over de provincie. De verwachting dat er 500 tot 1000 mensen van uitkering naar werk zijn of worden geholpen, is fantastisch. De eerste tranche omvatte ruim € 14 miljoen, corona is nog lang niet voorbij dus de nood bij ondernemers is en blijft hoog.

Mw. **Kuiper** (CDA) is tevreden over de tussenstand. Fijn dat in de tranche 1.5 wel aandacht
815 wordt gegeven aan steun voor de maatschappelijke sector. Goed dat ingezet wordt op verduurzaming van bedrijventerreinen. Komt er een HIRB-plus duurzaamheidsregeling en hoe verhoudt die zich tot de reguliere HIRB-regeling die nog steeds heel waardevol is? Er moeten scherpe keuzes gemaakt worden bij de besteding van de € 100 miljoen.

Dhr. **Dulfer** (GL) is blij met het nauwe overleg van gemeenten over de uitvoering, de
820 versterking van het maatschappelijk weefsel en de cultuursector. Hebben GS naar aanleiding van het BOT-overleg over de cultuursector voorafgaande aan deze vergadering, nog aanvullingen op het document?

Ines **Kostiç** (PvdD) is bezorgd over mensen die weinig te besteden hebben maar wel
825 woningeigenaar zijn. Hoe kunnen GS deze mensen beter bereiken? Er moet integraal naar de biodiversiteit en klimaatcrisis worden gekeken om winst te kunnen boeken op natuurinclusiviteit.

Mw. **De Groot** (SP) constateert dat de vaart er niet echt in zit. Klopt dit gevoel? Ziet de
provincie toe op het voorkomen van het uitkeren van dividend aan aandeelhouders door
830 bedrijven die steun uit het noodfonds ontvangen? Heeft het GS verrast dat gemeenten en bedrijven en maatschappelijke instellingen allerlei wensen kenbaar hebben gemaakt? Hoe worden de gerezen problemen opgelost?

Mw. **Van Meerten** (VVD) is blij met de voortvarendheid bij de uitvoering van de tweede tranche in samenwerking met gemeenten. Hebben GS signalen ontvangen over de behoefte aan meer steun voor ondernemers? De VVD heeft namelijk wel signalen ontvangen dat het water aan de
835 lippen staat bij de toeristensector en de horeca, een belangrijke sector voor de provincie. Deze sector wordt hard geraakt, daarom wordt de suggestie gedaan om naast gemeenten, ook samen te werken met brancheorganisaties, zoals in Gelderland waar wordt samengewerkt met Koninklijke Horeca Nederland en Hiswa Recron en waar vouchers worden verstrekt voor administratie en strategische hulp bij het aanvragen van de NOW-regeling. Is eenzelfde
840 regeling mogelijk binnen het herstellfonds? Is de gedeputeerde bereid om met brancheorganisaties in gesprek te gaan? De VVD heeft groeiende zorgen over de impact van de crisis op de ondernemers, blijven GS alert op de samenhang tussen het verlenen van steun aan ondernemers vanwege het causale verband tussen Covid en het steunpakket? Hoe verhouden steunmaatregelen aan bedrijventerreinen zich tot maatschappelijk vastgoed?
845 Blijven de financiële verhoudingen in balans? Vallen subsidies voor verduurzaming van bedrijventerreinen onder het fonds van € 100 miljoen of is de provincie medefinancier? Wanneer worden PS geïnformeerd over de revolverendheid van het fonds?

Gedeputeerde Pels zegt toe bij de tweede tranche te onderzoeken waar werkelijk behoefte aan is en hoe de toegankelijkheid voor de culturele sector in Noord-Holland gestimuleerd kan worden, via gemeenten, instellingen of scholen. Het initiatief samen met Amsterdam voor de kunst- en cultuursector is bedoeld voor de gehele provincie. De HIRB plus-regeling komt binnenkort naar PS. Bij de tweede tranche zal de aandacht voor cultuur samen met gemeenten geïntensiveerd worden, evenals het op gang brengen van de toegankelijkheid. Meer aandacht voor minder draagkrachtige mensen met een eigen woning en verduurzaming zal als overweging meegenomen worden bij de tweede tranche en aangegeven zal worden welke afwegingen zijn gemaakt. Biodiversiteit past niet binnen de contouren van het herstellfonds, daarom wordt dit niet als randvoorwaarde meegegeven. Men zit op schema en er is een versnelling doorgevoerd bij de maatschappelijke sector. Nog sneller dan op dit moment het geval is, is met het oog op zorgvuldig handelen niet mogelijk. De wens van de PvdD voor een integrale benadering van klimaat en biodiversiteit kan via een motie kenbaar gemaakt worden, aangezien biodiversiteit niet is opgenomen in het huidige kader dat PS hebben meegegeven. Het is heel moeilijk voor de provincie om te controleren hoe de bonusstructuur en aandeelhoudersrelaties bij bedrijven functioneren. De provincie stelt een deel van de subsidie in cofinanciering beschikbaar ten behoeve van het verduurzamen van bedrijventerreinen waar meer bedrijven bij betrokken zijn, maar er worden in ieder geval geen grote bedragen naar het buitenland gesluisd, hoewel het niet helemaal kan worden uitgesloten. Gemeenten zijn nadrukkelijk verzocht om aan te geven waar zij behoefte aan hebben en dat heeft geleid tot een inventarisatie van de maatschappelijke sector waar de provincie aan gaat bijdragen. GS willen in de regeling inzetten op zaken die dichtbij de taken van de provincie liggen, zoals sport, dorpshuizen en bibliotheken. Daarop is door de gemeenten gezamenlijk gekozen voor het thema voor het op gang brengen van ontmoeting, binnen en buiten, on- en offline. Momenteel wordt een regeling opgesteld waarin een aantal voorwaarden wordt opgenomen. GS zijn dus niet door de grote aantallen wensen overvallen. Bij het herstellfonds zijn door PS voorwaarden en doelen aan GS meegegeven, zoals de gebouwde omgeving, het steunen van de maatschappelijke en culturele sector en versterking van en aansluiting op de arbeidsmarkt. Bij het op gang brengen van de bezoekerseconomie – zoals dit in Amsterdam in plaats van toerisme wordt genoemd – wordt gekeken naar de link met de toeristische branche en horeca, maar het budget voor toerisme is vrij beperkt. Het voorbeeld van Gelderland en de wens voor overleg met brancheorganisaties zal doorgeleid worden naar gedeputeerde Zaal. Ook worden marktpartijen en maatschappelijke organisaties betrokken om het proces van uitvoering te versnellen, zoals voor de gebouwde omgeving, arbeidsmarkt en cultuur. Dit aandachtspunt zal in de tweede tranche meegenomen en teruggekoppeld worden aan PS. GS onderzoeken momenteel hoe bij de tweede tranche met een goede balans het grootste effect kan worden behaald en op welke thema's de provincie echt meerwaarde kan bieden. Revolverendheid op bepaalde doelen wordt een aandachtspunt. Deze afwegingen zullen goed onderbouwd worden.

10.d. Brief GS aan PS inzake inkoopbeleid

Dhr. Klein (CU) ziet dit als een follow-up van het voorstel dat in de vorige periode is ingediend door de PvdD en CU. De provincie kijkt naar mogelijkheden van launching customer en een schaduwbeprijzing van CO2 en dat wordt ondersteund. Waar ligt de prioriteit bij de kaders? De financiële kaders lijken bepalend te zijn en pas daarna komt aan de orde hoe een eerlijke beprijzing wordt vormgegeven. Deze volgorde zou juist andersom moeten zijn. Het voorkomen van misbruik in de productieketen moet als een verplichting opgelegd worden en verdient nadere aanscherping. Wordt het beperkte instrumentarium uitgebreid en zo ja, op

welke wijze? De CU is van mening dat PS dit beleid moeten vaststellen, deze constatering wordt onderbouwd door het feit dat GS dit beleid nu hebben vastgesteld maar na bespreking door PS, vindt opnieuw een vaststelling plaats door GS.

900 Mw. **Kapitein** (D66) is blij met de inzet op de voorbeeldfunctie van de provincie als launching customer voor innovatieve bedrijven. Het principe van eerlijke prijzen is belangrijk, want daarin zijn ook de maatschappelijke kosten meegenomen. Gaat de provincie deze kosten ook meewegen? Als het niet lukt om in 2030 volledig circulair in te kopen, dan moeten er bestuurlijke keuzes gemaakt worden. D66 gaat hierover graag in gesprek.

905 Dhr. **Dulfer** (GL) is blij met de vervolgstappen op het gebied van duurzaam inkopen want hiermee kan de provincie een grote bijdrage leveren aan een duurzame, bereikbare, leefbare en innovatieve provincie waarin iedereen kan meedoen. De provincie kan als launching customer met het grote inkoopvolume het verschil maken door zich in de voorhoede te begeven. Welke kaders, ambities en doelstellingen uit bestaande beleidskaders worden toegepast? Gelden voor elk organisatieonderdeel dezelfde kaders of lopen deze uiteen?

910 Wanneer worden de ambities en beleidskaders gesynchroniseerd en op welke wijze? Er is goed nagedacht over duurzaam inkopen, maar de doelstellingen worden steeds minder concreet. Bij circulair inkopen staan vier concrete doelstellingen maar bij ethisch inkopen ontbreken deze concrete doelstellingen. Termen als ketenverantwoordelijkheid en ketentransparantie zijn niet verder uitgewerkt. Waarom zijn GS zo weinig concreet op dit thema? Er kan toch gebruik gemaakt worden van bestaande certificering voor duurzaamheid voor producten? Hoe duurzaam is de huidige inkoop? Heeft er een nulmeting plaatsgevonden? Vanuit deze positie kunnen stappen gezet worden naar verbetering.

915 Mw. **Kuiper** (CDA) vraagt zich af waarom dit voorstel met inkoopkaders niet als A-stuk is voorgelegd aan de commissie. Wat betekenen de eisen voor de aanbieders, die moeten aangeven wat de mate van circulariteit van hun producten is, hoe zij CO₂-reductie realiseren en aantonen dat het product niet door mensenrechtenschendingen, ook niet in de keten, tot stand zijn gekomen, evenals dat er alles aan is gedaan om dierenwelzijn te bevorderen. Dit moet ook nog financieel passend zijn en een bepaald kwaliteitsniveau hebben. Welke ondernemers kunnen aantonen dat zij aan al deze vereisten voldoen? Welke effecten ontstaan er voor kleine regionale aanbieders? Gelden deze vereisten onverkort voor alle inkopen van de provincie? Wat betekent dit voor de bezetting van de afdeling Inkoop? Moeten alle vereisten getoetst worden ook bij inkoopbedragen van 1.000 euro? Waarom wordt niet een financiële ondergrens gehanteerd als pragmatische insteek?

925 Ines **Kostiç** (PvdD) sluit zich aan bij de vragen van CU, GL en D66 over ethische keuzes en het in beeld brengen van maatschappelijke kosten. De provincie moet maximaal de ruimte benutten om op voorhand te selecteren op meest planeet, mens en diervriendelijke bedrijven. Hoe wordt dierenwelzijn betrokken bij de catering, aangezien in de Voedselvisie wordt erkend dat plantaardig de meest diervriendelijke en duurzame keuze is? Wordt dit verwerkt in de interne informatievoorziening?

935 Mw. **De Groot** (SP) sluit zich aan bij de PvdD, D66, GL en CU. Dit voorstel verdient een plaats op de A-agenda.

940 Dhr. **Carton** (PvdA) vraagt inzage in de actuele status van de ontwikkeling van instrumenten zoals de milieukostenindicator. Duurzaamheid en circulariteit kunnen als standaard gunningscriterium opgelegd worden door partijen te vragen zich te onderscheiden op die aspecten met kansen en innovaties voor verdere verduurzaming. Welke mogelijkheden bestaan hiervoor? Circulaire toepassingen zijn niet altijd eenvoudig en vragen een andere kijk op scope, projectkosten en planning. Zijn de gevolgen voor de verwachte en geplande investeringen op korte en lange termijn inzichtelijk? GS melden dat 'waar mogelijk', ethisch

945 inkopen onderdeel wordt van het inkoopbeleid. 'Waar mogelijk' lijkt erg vrijblijvend. Kan dit juridisch verankerd worden? Wordt het Nationaal Actieplan Bedrijfsleven en Mensenrechten onderdeel van het provinciale inkoopbeleid?

Mw. **Van Meerten** (VVD) sluit zich aan bij het CDA. De VVD is erg bezorgd over de opstapelende regels en de aan te leveren bewijslast hetgeen leidt tot grote problemen voor kleine mkb'ers, zeker in de huidige crisis. Met deze regels worden enkel grote bedrijven
950 aangetrokken en valt het mkb volledig buiten de boot. Hoe ethisch is dat? Is overlegd met werkgeversorganisaties over ethisch inkopen en kunnen zij inzicht geven in hoe zwaar de bewijslast zal wegen? Hoe verhoudt men zich tot andere provincies met het streven naar een klimaatneutrale provinciale organisatie in 2030 en staat dit op de agenda van het IPO?
Gedeputeerde **Pels** antwoordt dat GS ervoor gekozen hebben om dit in concept eerst met de
955 commissie te bespreken en na het ophalen van de input er definitief over te besluiten. Inkoopbeleid draagt bij aan bijvoorbeeld mobiliteit als een belangrijk onderdeel van de inkoopportefeuille, daar moeten de kaders vastgesteld worden en de rest dient ter ondersteuning. Deze opdracht om in te kopen is niet afkomstig van de afdeling Inkoop, maar vanuit mobiliteit en dat geldt ook voor het budget. De financiële consequenties zijn niet in
960 beeld gebracht, GS focussen op een goede balans tussen inkoop en maatschappelijke kosten van de investeringen. De vastgestelde inkoopkaders binnen het betreffende beleidsterrein zijn van toepassing en die zullen door GS voor PS in kaart worden gebracht. Het is momenteel nog niet mogelijk om bijvoorbeeld 100% circulair in 2030 door te rekenen, mede omdat nog niet bekend is wanneer investeringen plaatsvinden.

965 Ines **Kostiç** (PvdD) vraagt hoe de ethische kaders worden geïntegreerd in het inkoopbeleid per beleidsveld.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat het gaat om de strategische afweging van het inkoopbeleid in interactie met het algemene beleidsveld. Deze kaders komen samen en vervolgens komt het ethische belang van de inkoopketen in beeld. Wanneer dit belang heel klein is, dan staan de
970 benodigde middelen niet meer in verhouding tot het resultaat hetgeen zou leiden tot ineffectief gebruik van de middelen.

Dhr. **Klein** (CU) ziet geen bezwaar tegen het vaststellen van meerdere kaders.
Gedeputeerde **Pels** antwoordt dat bij circulair en klimaatneutraal een duidelijke beleidsopgave bestaat en die raken alle gebieden. Daarom zou het vreemd zijn als deze aspecten niet
975 worden verwerkt in de mobiliteitsopgave. Er is juist een programma opgesteld binnen mobiliteit met het oog op het realiseren van verduurzaming. De kaders hangen nauw samen met het specifieke beleidsveld en deze zijn niet vrijblijvend, er wordt telkens een strategische afweging gemaakt. Elk jaar wordt onderzocht welke grote inkooptrajecten verwacht worden in het komende jaar of jaren en wat kan worden gerealiseerd binnen de thema's van
980 verduurzaming en circulariteit. Wellicht kunnen extra middelen noodzakelijk zijn, maar gaande het traject – mede omdat men sterk afhankelijk is van innovatie – wordt duidelijk hoe men het doel gaat bereiken. De thema's waar men extra alert op moet zijn bij een strategische inkoop zijn bekend, maar het is onhaalbaar om alle inkoopvoorwaarden bij elke inkoop te toetsen. Het gaat niet om het strategische kader, maar men gaat strategisch kijken
985 naar welke inkoopprocedures geschikt zijn om in te zetten op deze thema's. De interactie met beleid moet juist op gang worden gebracht. Ook voor lokale aannemers moet inschrijving mogelijk zijn. Wij staan er natuurlijk voor dat we nooit misbruik in de keten toestaan. Het is alleen niet altijd van toepassing dat het werkelijk interessant is om ernaar te kijken, bijvoorbeeld als we nieuwe potloden aanschaffen. Maar als het te vrijblijvend klinkt, dan halen we 'kan' er gewoon uit. Er zijn veel keurmerken maar er is niet een gestandaardiseerde lat op
990 ethisch inkopen waarlangs bedrijven gelegd kunnen worden. Ik denk wel dat het interessant is

995 voor ons om daar de komende tijd ook met andere provincies, maar ook bijvoorbeeld met het Rijk vanuit MVI, samen in op te trekken om daar wel meer helderheid in te krijgen. Er wordt een nulmeting uitgevoerd ten aanzien van duurzaamheid. Vorig jaar is al een brief gestuurd aan PS over de focus op plantaardig aanbod in de catering. Het is niet bekend wat de stand van zaken van klimaatneutraal bij andere provincies is, maar in het kader van de opgave voor overheden in het klimaatakkoord om in 2030 energieneutraal te zijn, zal zij bij de overige provincies navraag doen.

1000 De **voorzitter** meldt dat eventueel een motie vreemd kan worden ingediend om te verzoeken de inkoopnotitie door PS te laten vaststellen.

10.e. ABP: Brief van Fossielvrij.nl inzake ABP's investeringen in fossiele industrie (verzoek van C- naar B-agenda).

1005 De **voorzitter** meldt dat dit agendapunt wordt verplaatst naar de vergadering van 22 april a.s.

11. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

1010 De **voorzitter** meldt dat er geen rondvragen zijn ingediend.

12. Sluiting

De **voorzitter** sluit de vergadering om 17.50 uur.

1015

1020